

PRIKAZ KNJIGE

Maja Cepanec
RANI KOMUNIKACIJSKI RAZVOJ.
Jastrebarsko: Naklada Slap, 2023.
Format: 17,5 x 24,5;
Uvez: tvrdi uvez;
Opseg: 380 str.;
ISBN: 978-953-191-036-1

Knjiga *Rani komunikacijski razvoj* autorice Maje Cepanec, izvanredne profesorice Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta u Zagrebu, daje sveobuhvatan i cjelovit pristup razumijevanju, tumačenju razvoja rane komunikacije i procjeni rane komunikacije, fokusirajući se na teorijsko-stručnu i znanstvenu razradu fenomena ranoga komunikacijskog razvoja. Autorica u predgovoru navodi razloge svoje odluke da napiše gradivo o ranom komunikacijskom razvoju koji se, s jedne strane, podrazumijeva „sam po sebi“, a s druge strane, može biti vrlo delikatan. Jedan od glavnih razloga koji autorica navodi jest prijašnja dugogodišnja pojednostavljena opservacija ranoga komunikacijskog razvoja bez dubljega razumijevanja kompleksnosti i dinamičnosti temeljnih procesa komunikacijskoga razvoja

Knjiga je strukturirana u jedanaest logičnih poglavlja kroz koje je obuhvaćeno shvaćanje i razlikovanje pojedinih sastavnica komunikacije te su postupno prikazani najvažniji fenomeni rane komunikacije. Pojedinačna poglavlja imaju sličnu strukturu počivajući uglavnom definiranjem i klasifikacijom pojmova i/ili fenomena koji se u tim poglavljima obrađuju, nastavljajući na proces njihova nastanka i određenih utjecaja na njihov razvoj uz elaboriranje teorijskih i stručno-praktičnih spoznaja. Knjiga na kraju sadržava kazalo autora, kazalo pojmova, popis fotografija i ilustracija te mali englesko-hrvatski rječnik najčešće korištenih stručnih pojmova koji posebno doprinosi kvalitativnoj komponenti knjige.

U prvom je poglavlju objašnjena razlika između komunikacije, govora i jezika. Definirani su i razgraničeni pojmovi komunikacije, interakcije, jezika i govora te je prikazana razvojna perspektiva komunikacije, jezika i govora, kao i pokazatelji u procjeni obilježja komunikacije, jezika i govora. U drugom je poglavlju prikazan put od intencijskih bihevioralnih obrazaca do intencijske komunikacije, odnosno rani razvoj intencijske komunikacije. U trećem su poglavlju opisana rana komunikacijska sredstva počevši od neartikuliranoga glasanja, preko pogleda i gesti do izgovorenih riječi. Navedena su i ostala komunikacijska sredstva, a posebno su izdvojena predsimbolička i simbolička komunikacijska sredstva.

Četvrto se poglavlje bavi komunikacijskim funkcijama prikazujući razvoj ranih komunikacijskih funkcija i njihove kategorizacije, dok se peto poglavlje bavi ranom interakcijom pojašnjavajući socijalne prirode ranih iskustava i prepoznavanja, klasifikacije privrženosti, opisujući važnost djetetu usmjerenoga ponašanja, socijalne kontingencije i ranih rutina. U šestom su poglavlju definirani bihevioralni pokazatelji združene pažnje, opisan je razvoj vještina združene pažnje i naglašena povezanost združene pažnje s drugim razvojnim područjima. U sedmom je poglavlju opisan razvoj imitacije tijekom prve dvije godine života i prikazana je kategorizacija imitacija.

Osmo poglavlje prikazuje razvoj i klasifikaciju igre, razvoj motoričkih, jezično-govornih sposobnosti, kao i usporedni prikaz razvojnih promjena u različitim razvojnim područjima. Deveto poglavlje opisuje stadije u razvoju rane komunikacije, dok se deseto poglavlje bavi razvojem pragmatičkih sposobnosti i teorijom uma. Upravo je poznavanje tipičnoga ranog komunikacijskog razvoja, kojim se u većem dijelu bavi ova knjiga, temeljno za procjenu ranoga komunikacijskog razvoja, kao i za prepoznavanje i razumijevanje razvojnih komunikacijskih odstupanja. U zadnjem, jedanaestom poglavlju navedene su metode procjene rane komunikacije i dijagnostička obrada djece kod kojih su suspektna ili se manifestiraju odstupanja u razvoju socijalne komunikacije.

Uzimajući u obzir da je većina temeljnih istraživanja ranoga komunikacijskog razvoja djece tipičnoga razvoja nastala prije nekoliko desetljeća i da ih je autorica analizirala u odnosu na suvremene znanstvene i stručne spoznaje, ova knjiga objedinjuje sve dostupne znanstvene i stručne podatke o ranom komunikacijskom razvoju i ključnim konceptima na kojima se temelji razvoj socijalne komunikacije, pri čemu je jasno definirano razvojno razdoblje u kojem se određeni opisani procesi javljaju. Također, kada se tomu pridoda nedostatak literature na hrvatskom jeziku, posebice nedostatak udžbeničkoga gradiva, samim time i nedostatak hrvatske stručne terminologije za pojedine pojmove koji su dotada bili opisivani primarno u engleskoj stručnoj i znanstvenoj literaturi, jasno je da ova knjiga postaje nezaobilazna literatura i za studente, ali i za stručnjake logopede, psihologe, edukacijske rehabilitatore i ostale stručnjake drugih profila koji se bave socijalnom komunikacijom.

Ljiljana Širić